УДК 343.125.2

DOI 10.37566/2707-6849-2020-2(31)-7

Анатолій ЧЕРНЕНКО,
*доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;*

Анатолій ШИЯН,
*старший викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ*

ЧИННИЙ КПК УКРАЇНИ ПРО ЗАТРИМАННЯ

Забезпечення прав і свобод людини визнано пріоритетними напрямками діяльності нашої держави. Більше того, вважаємо, цей напрям державної діяльності слід визнати головною функцією державних органів [1]. Говорячи про права і свободи людини та їх забезпечення державою, не можна оминути такий особливий вид державної діяльності, як кримінальний процес, бо з усіх юридичних процесів у нашій державі, на наш погляд, найбільш суворим процесом є саме кримінальний. Вважаємо його таким тому, що найбільш суттєво, а в певних випадках і суворо, обмежуються права і свободи людини виключно в кримінальному провадженні завдяки застосуванню в його перебігу запобіжних заходів та заходів процесуального примусу, котрі застосовуються щодо особи під час провадження слідчих (розшукових) дій (далі – слідчих дій) тощо. Одними із найсуворіших запобіжних заходів у кримінальному провадженні є затримання та тримання під вартою, які можливі тільки в кримінальному провадженні, що й дає підстави вважати кримінальний процес найсуворішим юридичним процесом у державі. Багато вчених і практиків найсуворішим заходом примусу у кримінальному провадженні вважають саме затримання особи, тому ці питання тривалий час є в центрі уваги науковців.

На нашу думку, до затримання прикута увага науковців відтоді, як вчені по-особливому стали думати про права й свободи учасників кримінального провадження. Затримання досліджували такі вчені, як О. В. Баулін, О. І. Білоусов, В. П. Бірюков, В. І. Борисов, Н. В. Глинська, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевой, А. Я. Дубінський, В. С. Зеленецький, Н. С. Карпов, Л. М. Лобойко, Є. І. Макаренко, В. О. Малярова, М. М. Михеєнко, М. Я. Никоненко, В. Т. Нор, М. А. Погорецький, М. М. Сербін, А. Ю. Сердечна, С. М. Смоков, О. А. Солдатенко, В. М. Тertiшник, В. І. Фаринник, А. К. Чернова, С. А. Шейфер, В. П. Шибіко, О. Г. Шило, М. Є. Шумило та ін.

Вченими стосовно затримання у процесі багаторічних наукових досліджень висловлені численні пропозиції до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та розв’язані окремі проблеми, проте суттєві зміни до нормативно-правових актів, які регламентують багатогранні правовідносини, пов’язані з затриманням, змушують повернутися до затримання, а питання, пов’язані з ним, набувають актуальності.

Слід констатувати, що стосовно суворості затримання особи у вчених не виникає суттєвих розбіжностей у поглядах, але певної однотайності не спостерігається у висновках щодо визначення місця затримання у кримінальному провадженні. Одними вченими затримання вважається слідчою дією, а інші відносять його до запобіжних заходів. Зміни в нормативній регламентації затримання, прийняття чинного КПК України та низки нормативно-правових актів певним чином вплинули на погляди вчених стосовно затримання, але полярність поглядів щодо визначення його місця у кримінальному провадженні залишилися не змінними. Ці обставини й зумовлюють актуальність подальших наукових досліджень означених питань.

Метою цієї статті є зробити висновок щодо норм чинного КПК України про затримання та його ознаки як слідчої дії.

Поставлена мета статті обумовлює вирішення таких завдань:

- проаналізувати норми чинного КПК України, що регламентують затримання особи на предмет виявлення у них ознак слідчої дії;
- порівняти норми чинного КПК України з нормами Кримінально-процесуального кодексу України від 1960 року (далі – КПК 1960 р.), що втратив чинність;
- вивчити погляди вчених щодо інституту затримання особи у історичному ракурсі;
- зробити висновок щодо наявності у нормах чинного КПК України, що регламентують затримання, ознак слідчої дії.

Виклад основного матеріалу, на нашу думку, слід розпочати з аналізу думок вчених у історичному ракурсі, що ґрунтувалися на КПК 1960 року.

Зокрема, у частині першій ст. 104 КПК 1960 року зазначалося: «При наявності ознак злочину, за яким провадження попереднього слідства є обов’язковим, орган дізнання порушує кримінальну справу і, керуючись правилами кримінально-процесуального закону, проводить невідкладні слідчі дії по встановленню і закріпленню

слідів злочину: огляд, обшук, виїмку, освідування, *затримання* і допит підозрюваних, допит потерпілих і свідків» [2, с. 158].

Як бачимо, законодавець затримання однозначно називав слідчою дією, і таке ставлення до затримання зберігалось аж до 1993 року. Тут треба наголосити, що КПК 1960 року не містив визначення поняття слідчої дії, і невизначеність законодавця у цьому питанні додавала невпевненості вченим у ставленні до суті затримання.

Так, у 1981 році С. А. Шейфер, аналізуючи норми Кримінально-процесуального кодексу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки (далі – КПК РРФСР), висловився щодо затримання так: «Зазвичай у затриманні підозрюваного вбачають лише специфічний засіб примусу, короткочасне позбавлення волі з метою створення умов для перевірки підозри, що виникла. Водночас ст. 87 КПК називає протокол затримання серед інших протоколів слідчих дій, що слугують доказами, а ст. 119 КПК називає затримання невідкладною слідчою дією по встановленню і закріпленню слідів злочину» [3, с. 26–27]. Пояснимо, що КПК 1960 року та КПК РРФСР, хоч і мали певні відмінності, але за своєю сутністю були радянськими і принципових відмінностей не мали, у тому числі й щодо поняття слідчих дій.

Очевидно, думки вчених, які ставили під сумнів висновок про затримання як слідчу дію, змінили ставлення законодавця до затримання. Законом України «Про внесення в деякі законодавчі акти України змін і доповнень по вдосконаленню попереднього розслідування» від 30 червня 1993 року ст. 104 КПК 1960 року було змінено, з неї зникло поняття невідкладних слідчих дій і затримання в тому числі. Але в більшості наукових робіт процесуалісти продовжували називати затримання слідчою дією.

Поряд з тим ще у 1999 році українські вчені-процесуалісти М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, В. П. Шибіко зазначали: «Затримання особи за підозрою у вчиненні злочину належить до слідчих дій, маючи на увазі, що воно являє собою не лише короткочасний арешт особи у невідкладних випадках без санкції прокурора, але й спосіб збирання доказів. Протокол затримання є джерелом доказів, оскільки в ньому відображаються дані, що мають значення для справи: про місце, час і обставини затримання певної особи за підозрою у вчиненні злочину» [4, с. 245].

Так само й В. М. Тертишник, говорячи про затримання, як воно визначене у КПК 1960 року, зазначав: «Ми згодні з авторами, які вважають, що в кримінально-процесуальному законі фактично названі два види процесуальних дій, що іменуються затриманням. Це а) затримання як слідча дія, що проводиться для запобігання злочину та закріплення його слідів, і б) затримання як засіб процесуального примусу – запобіжний захід, який полягає у взятті підозрюваного під варту на строк до сімдесяти двох годин» [5, с. 300].

І хоча науковці продовжували вважати затримання слідчою дією, законодавець твердо змінив своє ставлення до затримання – у 1996 році у ст. 29 Конституції України визнав затримання тимчасовим запобіжним заходом, а згодом і до КПК 1960 року у 2001 році були внесені відповідні зміни. У редакції Закону України від 21 червня 2001 року № 2533-III ст. 149 КПК України «Запобіжні заходи» була

доповнена таким змістом: «Тимчасовим запобіжним заходом є затримання підозрюваного, яке застосовується з підстав і в порядку, передбачених статтями 106, 115, 165² цього Кодексу» [6, с. 300].

Закріплення в Конституції України та в КПК 1960 року затримання як запобіжного заходу, здавалося б, мало зняти серед науковців суперечливі питання, але цього не сталося. На нашу думку, причиною цього була доволі добре аргументована думка авторитетного вченого С. А. Шейфера, який у своїй відомій роботі щодо цього зазначав: «Факт затримання особи в момент вчинення злочину, наявність при ньому явних слідів злочину та інші підстави затримання далеко не завжди можуть бути зафіксовані за допомогою інших слідчих дій: огляду, обшуку, освідчування. Подібна трудність виникає у випадках, коли картина, що спостерігається працівниками міліції, має динамічний характер. Наведемо приклад. Патрулюючи в нічний час на автомобілі по місту, працівники міліції помітили чоловіка з мішком на плечах, який швидко віддалявся від магазину. Зупинивши машину, учасники патрульної групи погналися за невідомим, котрий, кинувши мішок, намагався зникнути, але був затриманий. У руках у затриманого – ним виявився М. – знаходилась електрогітара, а в кинutomу мішку – транзисторний телевізор, два фотоапарати, три магнітофони. Сукупність таких важливих обставин, як втеча підозрюваного від магазину з мішком на плечах, спроба «звільнитися» від вкраденого, наявність у нього в руках гітари в момент затримання, могла бути відображена лише в протоколі затримання або в показаннях очевидців події.

Всі ці обставини не вкладаються в рамки окремо взятих огляду, обшуку, освідчування і не охоплюються сукупністю цих дій.

Усунення недоліків, що мають місце в практиці застосування даного процесуального заходу, вимагає, щоб слідчі, інспектори оперативних підрозділів міліції і навіть патрульні та постові міліціонери чітко розуміли доказове значення фактів, що спостерігалися ними на початковому етапі затримання, і турбувалися про їх належне закріплення в матеріалах справи. Цьому буде слугувати і залучення до складання протоколу осіб, які здійснили затримання» [3, с. 28–29].

І, дійсно, така аргументація була доволі переконливою, але ми (А. П. Черненко) ще у 2003 році, на основі аналізу КПК 1960 року звертали увагу на окремі прогалини у думці С. А. Шейфера, який у окремих випадках був певним чином суперечливим, а саме: «...не можна не відмітити і специфіку слідчої дії, що розглядається. Заставши особу в момент вчинення злочину або безпосередньо після його вчинення, слідчий, співробітник органу дізнання фактично стають свідками у справі. Тому, склавши протокол затримання, вони повинні бути усунені від подальшого розслідування» [3, с. 29]. А далі ми (А. П. Черненко) ставили питання: коли ж складається протокол затримання: негайно після фізичного захоплення особи чи після порушення кримінальної справи?

Якщо припустити, що затримання оформлялося на місці фактичного «захоплення» підозрюваного у вчиненні злочину, то не зрозумілим залишається питання про те, як можна поєднати застосування фізичної сили до злочинця, який чинить опір,

при цьому намагається втекти, і скласти процесуальні документи по оформленню затримання. Протокол про проведення слідчої дії складається, як правило, на місці її проведення. Виняток з цього правила допускається хіба що при проведенні відтворення обстановки і обставин події, при проведенні якого немає чіткого місця, тому слідчий при проведенні цієї слідчої дії веде чернетки, а протокол складає пізніше. Можна припустити, що і при затриманні діє те ж правило. Якщо цього вдалося досягти, тоді залишається не зрозумілим, хто ж складає процесуальні документи? Навіть тоді, коли затримання здійснено слідчим чи працівником органу дізнання, який опинився на місці вчинення злочину, все одно процесуальне оформлення буде визнано незаконним, бо він згодом набуде статусу свідка, а кримінально-процесуальний закон не дає права свідкам складати процесуальні документи.

Щоб процесуальне оформлення затримання як слідчої дії було законним, воно повинно бути проведене після порушення кримінальної справи слідчим чи особою, яка проводить дізнання. Іншими словами, воно проводиться слідчим зі слів очевидців, які затримали злочинця, або прямо вказали на нього.

Але в цьому випадку процесуальне оформлення затримання дублюватиметься. Уперше воно буде зафіксовано в протоколі затримання, а потім – у протоколі допиту свідка, який провів затримання. Якщо ж усунути дублювання і оформлювати його лише одним протоколом, наприклад протоколом затримання, то це буде малоефективне закріплення. Таке закріплення буде стислим і не міститиме повної інформації про злочинця і його дії. Якщо ж розширити його, то це вже буде протокол допиту. Протокол затримання не є документом ефективним для фіксації показань свідка з тих причин, що він навіть не підписується особою, яка затримала злочинця.

З наведеного С. А. Шейфером прикладу, на нашу думку, слід зробити висновок, що все ж таки всі обставини фізичного затримання слід зафіксувати в протоколі допиту свідків-очевидців, а вже їхні показання будуть підставами для кримінального процесуального затримання, котрі й записуються в протокол затримання [7, с. 126].

Такі висновки, на нашу думку, є актуальними й сьогодні, але з певними уточненнями, бо з 2003 року багато чого змінилося. Передусім у 2012 році було прийнято новий КПК України, який є чинним уже майже 8 років, а головне, у ньому є легітимне законодавче визначення поняття слідчих дій та й регламентація затримання суттєво змінилася, тепер воно позиціонується виключно як тимчасовий запобіжний захід.

Такий стан чинного законодавства суттєво впливає на позиції вчених, але й на сьогодні серед вчених не сформувалося єдності у ставленні до затримання як до тимчасового запобіжного заходу. До цього часу серед науковців існує думка, що затримання, якщо й не є слідчою дією, то щонайменше воно має ознаки слідчої дії. Це й зумовлює актуальність дослідження вже чинного КПК України у цій частині. Слід констатувати, що позиції вчених щодо подвійного тлумачення затримання (фізичне захоплення та затримання) частково реалізувалися у чинному КПК України, де затримання, зараз по суті розділено на два: законне затримання (ст. 207) та затримання уповноваженою службовою особою (ст. 208). У цьому

сенсі чинний КПК України зняв певну напруженість або неузгодженості, і фізичне захоплення назвав законним затриманням, а затримання, про яке говорили вчені, назвав затриманням уповноваженою службовою особою, що є позитивним. Але назва «законне затримання», на нашу думку, є недосконалою.

А. Ю. Сердечна так пояснює походження назви «законне затримання»: «Законне затримання, яке зобов'язані здійснювати співробітники правоохоронних органів, керуючись відповідними законами (звідси і термін – «законне затримання»)» [8, с. 127]. Таке пояснення є цілком логічним, але, на нашу думку, не можна його вважати досконалим. Недосконалим вважаємо тому, що у певних випадках таке законне затримання з різних причин може бути визнано незаконним, наприклад, через перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця (ст. 38 Кримінального кодексу України (далі – КК) тощо. Саме за таких обставин про таку назву слід говорити як про недосконалу, бо виходить, що законне затримання є незаконним, погодьтеся звучить недосконало. Думаємо, що чинну назву законного затримання слід змінити на просто «затримання», а вже залежно від обставин воно й буде оцінене як законне, коли при цьому будуть дотриманні всі вимоги законів, або незаконне, коли ці дії порушуватимуть приписи законів. Термін «затримання» є широковживаним у всіх випадках, коли особу, яка вчинила протиправні дії, застали у момент їх вчинення на місці правопорушення і через силу чи психологічний вплив інші особи не дають такому правопорушнику зникнути. Щоправда, у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУАПП) воно має назву «адміністративне затримання» (ст. 261 КУАПП), а у ст. 29 Конституції України як тимчасовий запобіжний захід називається тримання особи під вартою, хоча, по суті, йдеться саме про затримання: «У разі нагальної необхідності запобігти злочині чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом». Як бачимо, зміст ст. 29 Конституції України не узгоджується із КПК України, бо у Конституції України затримання названо триманням під вартою, а у КПК України тримання під вартою і затримання є різними запобіжними заходами. Більше того, у КПК України затримання розділено на два: законне затримання та затримання уповноваженою службовою особою, чого не спостерігається у Конституції України. Ми вже не говоримо про затримання на підставі ухвали слідчого судді, це дещо інша проблема, що потребує окремого дослідження. Окрім проблем із назвою, термін «законне затримання» має певні проблеми із його суттю та регламентацією у КПК України.

Є. І. Макаренко звертає увагу: «... існує реальна правова проблема: з одного боку, кримінально-процесуальна доктрина застосування до особи будь-яких примусових заходів, зокрема її затримання за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення можливе лише на підставі ухвали слідчого судді, яка може бути винесена лише у зв'язку з відкритим кримінальним провадженням (ч. 1 ст. 132, ч. 4 ст. 176 КПК), а з іншого – в практичній діяльності щодня трапляються непоодинокі випадки, які диктують необхідність затримання підозрюваної особи в той момент, коли

стосовно неї ще не відкрите кримінальне провадження. Нагадаємо, що відповідно до ч. 2 ст. 207 і ч. 1 ст. 208 КПК України невідкладність затримання підозрюваного часто зумовлюється такими підставами, коли особа застигнута в момент вчинення або замаху на вчинення кримінального правопорушення, або безпосередньо після цього, в тому числі внаслідок безперервного переслідування правопорушника, який не встиг сховатися й не випадав із поля зору особи, яка його переслідувала, або очевидець, у тому числі потерпілий чи сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

Як видно, зазначені підстави є виключно ситуаціями безпосереднього виявлення очевидцями ознак кримінального правопорушення, які помітно домінують у вітчизняній статистиці затримань правопорушників. Не випадково законодавець (ст. 38 КК і ст. 207 КПК України) розцінює дії громадян, спрямовані на затримання підозрюваного у вчиненні злочину та доставлення його відповідним органам влади цілком законним затриманням, звісно, якщо при цьому не було допущено перевищення заходів, необхідних для затримання правопорушника» [9, с. 224–225].

Ми цілком погоджуємося із висновками Є. І. Макаренка щодо суперечностей між загальними правилами застосування заходів забезпечення кримінального провадження і конкретною регламентацією затримання та практикою його застосування, що пов'язуємо з проблемами однозначного розуміння суті затримання. А. Ю. Сердечна дещо пояснює таку ситуацію та вказує на суть законного затримання: «Фактично саме законне затримання не є процесуальною дією, скоріше за все, це – вид соціально корисної діяльності, яка заохочується законодавством і з метою впорядкування її здійснення, порядок якої передбачений у КПК України, а зміст і обсяг застосування примусу – у Кримінальному кодексі України (далі – КК України)» [8, с. 127]. З таким висновком вченої ми повністю згодні й вважаємо, що законне затримання, у чинній редакції его назви, взагалі не є процесуальною дією, а являє собою засіб реалізації громадянами та правоохоронними органами своїх прав щодо протидії правопорушенням та захисту своїх інтересів.

Тут дещо пояснимо. Теорія кримінального процесу, якщо коротко викласти суть, називає кримінальною процесуальною дією, лише ту дію, яка передбачена та врегульована нормами кримінального процесуального права, а звідси, законне затримання за ознаками урегульованості може бути визнане кримінальною процесуальною дією. Але таке визначення є помилковим, бо якщо чітко дотримуватися всіх ознак кримінальної процесуальної дії, то законне затримання дійсно не є кримінальною процесуальною дією за обов'язковими ознаками кримінальної процесуальної дії, а саме: 1) затримання здійснюється не органом досудового розслідування чи судом, тобто тими органами, які уповноважені законом на здійснення кримінальної процесуальної діяльності; 2) затримання проводиться поза часовими межами кримінального процесу тощо. Щодо всіх ознак кримінальної процесуальної дії тут не будемо зупинятися через межі наукової статті, а лише наведемо посилання на спеціальну публікацію з цього питання [11].

Щодо наявності у затриманні ознак слідчої дії, то зазначимо, що факт затримання правопорушника при вчиненні кримінального правопорушення є найнадійнішим засобом довести винуватість затриманого у вчиненні такого правопорушення. Певна річ, така його властивість могла б бути розцінена як ознака слідчої дії, але виходячи з того, що затримання не є процесуальною дією, то й на роль слідчої дії затримання, звісно, претендувати не може. Як на нашу думку, затримання правопорушника громадянами слід оцінювати як «громадянський арешт», на який громадяни мають право під час захисту себе і свого майна, а у разі його затримання правоохоронними органами, його слід вважати частиною правоохоронної діяльності. І громадянський арешт, і затримання у ході правоохоронної діяльності не є частиною кримінального процесу, а зазначення його у ст. 207 КПК України – це лише констатація вказаних прав та встановлення їх меж, про що свідчить зміст цієї статті КПК України.

Говорячи про назву затримання уповноваженою службовою особою, з підстав зазначених у ст. 208 КПК України, слід зазначити, що така назва, на нашу думку, теж є недосконалою, бо різні за змістом і суттю дії не можуть мати однакову назву, або її частину, а саме затримання. Свого часу затримання, яке сьогодні має назву затримання уповноваженою службовою особою, В. М. Тertiшник пропонував назвати попереднім ув'язненням під варту [5, с. 301].

Переосмисливши таку пропозицію, ми погоджуємося з нею, але з певними уточненнями. На нашу думку, затримання уповноваженою службовою особою слід перейменувати на більш лаконічну назву – «попереднє ув'язнення». Тут треба зазначити, що така назва вже міститься у Законі України «Про попереднє ув'язнення» і нею позначено інший запобіжний захід – «тримання під вартою», що явною не узгоджується з чинним КПК України [10]. Більше того, на сьогодні Конституція України, КПК України і Закон України «Про попереднє ув'язнення» щодо назви затримання і тримання під вартою суттєво розбалансовані та не узгоджуються між собою, тому потребують удосконалення у цій частині.

На нашу думку, термін «попереднє ув'язнення» більш точно відповідає суті затримання уповноваженою службовою особою, що застосовується з метою:

- з'ясування причетності затриманого до вчинення злочину;
- вирішення питання про застосування до затриманого запобіжного заходу у вигляді взяття під варту;
- запобігання затриманим дій, що перешкоджають виконанню завдань кримінального судочинства, якщо є достатні підстави побоюватися таких дій;
- встановленню особи затриманого та його втечі з метою ухилення від кримінальної відповідальності.

Певна річ, і цей вид затримання уповноваженою службовою особою (попереднє ув'язнення) не може претендувати на роль слідчої дії, бо не має за мету збирання доказів чи їх перевірку.

Висновки. Законне затримання та затримання уповноваженою службовою особою, на нашу думку, не мають ознак слідчої дії і потребують перейменування.

На нашу думку, законне затримання слід перейменувати на загальноживану назву – «затримання», а затримання уповноваженою службовою особою – на «попереднє ув'язнення», у зв'язку з чим певні норми Конституції України, КПК України і Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо назви затримання і тримання під вартою слід узгодити між собою через відповідні зміни назви зазначених дій, бо ці норми суттєво розбалансовані та не узгоджуються між собою і цій частині.

Перелік використаних джерел

1. Черненко А. П., Шиян А. Г. Про головну функцію державних органів, що здійснюють кримінальне провадження. Порівняльно-аналітичне право: електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 2017. № 5. С. 347–351.
2. Уголовно-процессуальный кодекс Украинской ССР: науч.-практ. коммент. / В. Г. Белоусенко, Ю. М. Грошевой, А. Я. Дубинский и др.; отв. ред. П. Г. Цупренко. Київ: Политиздат Украины, 1984. 595 с.
3. Шейфер С. А. Следственные действия. Система и процессуальная форма. Москва: Юрид. лит., 1981. 128 с.
4. Михеєнко М. М., Нор В. Т., Шибіко В. П. Кримінальний процес України: підручник. 2-ге вид., перероб. і доповн. Київ: Либідь, 1999. 536 с.
5. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 1999. 575 с.
6. Кримінально-процесуальний кодекс України. Київ: Атіка, 2001. 208 с.
7. Черненко А. П. Кримінально-процесуальне затримання особи: слідча дія чи запобіжний захід? Організаційно-правові питання реформування досудового слідства в Україні: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Донецьк, 13 грудня 2002 р.). Донецьк: ДІВС, 2003. С. 125–132.
8. Сердечна А. Ю. Затримання в кримінальному процесуальному законодавстві та особи, уповноважені його застосовувати. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 40. С. 126–130.
9. Макаренко Є. І. Затримання підозрюваного у вчиненні злочину: вимоги чинного КПК України та євростандарти. Право і суспільство. 2014. № 5. С. 222–230.
10. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 20.12.2005, ред. від 22.12.2019. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. Ст. 360 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12>
11. Черненко А. П., Лобойко Л. М. Поняття кримінально-процесуальної дії. Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС імені 10-річчя незалежності України. 2004. № 2. С. 266–278.

References

1. Chernenko A. P., Shiyanyan A. G. On the main function of state bodies engaged in criminal proceedings. Comparative and analytical law: electronic scientific professional publication of the Faculty of Law SHEI «Uzhgorod National University». 2017. № 5. P. 347–351. [Ukr.].

2. *Criminal Procedure Code of the Ukrainian SSR: Nauch.-prakt. Comment.* / V. G. Belousenko, Yu. M. Groshovoy, A. Ya. Dubinsky and others; otv. ed. P. G. Tsuprenko. Kyiv: Politizdat Ukrainy, 1984. 595 p. [USSR].
3. Sheifer S. A. *Investigative actions. System and procedural form.* Moscow: Jurid. Lit., 1981. 128 p. [USSR].
4. Mikheenko M. M., Nor V.T., Shibiko V.P. *Criminal Procedure of Ukraine: Textbook.* 2nd ed., Revised. and ext. Kyiv: Lybid, 1999. 536 p. [Ukr.].
5. Tertyshnyk V. M. *Criminal Procedure Law of Ukraine: textbook.* way. Kyiv: Юрінком Інтер, 1999. 575 с.
6. *Criminal Procedure Code of Ukraine.* Kyiv: Attica, 2001. 208 p. [Ukr.].
7. Chernenko A. P. *Criminal detention of a person: investigative action or precautionary measure? Organizational and legal issues of pre-trial investigation reform in Ukraine: Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical conference (Donetsk, December 13, 2002).* Donetsk: DIVS, 2003. P. 125–132. [Ukr.].
8. Heart A. Y. *Detention in criminal procedure legislation and persons authorized to apply it.* Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. 2016. № 40. S. 126–130. [Ukr.].
9. Makarenko E. I. *Detention of a suspect in the commission of a crime: the requirements of the current CPC of Ukraine and European standards.* Law and Society. 2014. № 5. P. 222–230. [Ukr.].
10. *Law of Ukraine on Pre-trial Detention.* Vedomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1993. № 35. P. 360 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12>. [Ukr.].
11. Chernenko A. P., Loboiko L. M. *The concept of criminal procedure.* Bulletin of Luhansk acad. internal Affairs of the Ministry of Internal Affairs named after the 10th anniversary of Ukraine's independence. 2004. № 2. P. 266–278. [Ukr.].

ЧЕРНЕНКО А., ШИЯН А., Чинний КПК України про затримання.

Чинний КПК України містить два затримання: законне затримання та затримання уповноваженою службовою особою, назви яких є недосконалими, бо законне затримання у певних випадках може бути визнано незаконним, а затримання уповноваженою службовою особою не може мати однакову назву з першим, тому запропоновано перейменувати на «затримання» та «попереднє ув'язнення» відповідно. Обидва затримання не є слідчими діями.

Ключові слова: слідчі (розшукові) дії, запобіжні заходи, законне затримання, затримання уповноваженою службовою особою, тримання під вартою, попереднє ув'язнення.

ЧЕРНЕНКО А., ШИЯН А. Действующий УПК Украины о задержании.

Действующий УПК Украины содержит два задержания: законное задержание и задержание уполномоченным должностным лицом, названия которых является несовершеннолетними, поскольку законное задержание в определенных случаях может быть признано незаконным, а задержание уполномоченным должностным лицом не может иметь одинаковое название с первым, поэтому предложено переименовать в «задержание» и «предварительное заключение» соответственно. Оба задержания не являются следственными действиями.

Ключевые слова: следственные (розыскные) действия, меры пресечения, законное задержание, задержание уполномоченным должностным лицом, содержания под стражей, предварительное заключение.

CHERNENKO A., SHIYAN A. The current CPC of Ukraine on detention.

It is noted that in Art. 104 the CPC, 60 years of detention was called an urgent investigative action, but due to changes in 1993, the concept of urgent investigative actions and detention was excluded from this article, and in 1996 in Art. 29 the Constitution of Ukraine, and later in 2001 in Art. 149 the CPC, 60 years of detention was recognized as a temporary measure of restraint. However, scholars continued to consider detention as an investigative action and as means of procedural coercion, and the reason for this dualism, the authors believe the opinion of S.A. Schaefer that the fact of detention of a person at the time of the crime can be recorded only in the detention report.

The idea of gaps in the argumentation of S. A. Schaefer and the fact that all the circumstances of detention should be recorded in the transcript of the interrogation of eyewitnesses, which is more effective for this.

The authors point out that the current CPC of Ukraine removed the shortcomings of the CPC of 1960, but the name «Legal Detention» can't be considered perfect, because in the certain cases such detention may be considered illegal. Therefore, the opinion is expressed about renaming the legal detention to «detention». Legal detention, according to the authors, is not a procedural action, so it can't be an investigative action.

According to the authors, the name of the detention by an authorized official (Article 208 the CPC of Ukraine) is also not perfect, because different in content and essence of the action can't have the same name, so it is proposed to rename it the «pre-trial detention».

According to the authors, the norms of the Constitution of Ukraine, the CPC of Ukraine and the Law of Ukraine «On Pre-trial Detention» regarding the name of detention and detention should be agreed upon through appropriate changes, such as those that are significantly unbalanced and inconsistent.

Key words: investigative (search) actions, precautionary measures, legal detention, detention by an authorized official, detention, pre-trial detention.